

bélya (Két pisztoly), Nagy Jancsi (Nagyapó), Pater Knitteliusa (II. Rákóczi Ferenc fogsága). Az északi modernnek darabjaiban elvétve jutott szerephez. Epizód-figurák voltak, de kiváló jellemző erővel megrajzolva. Ezek Aslaksen (Ibsen: Népgyűlölő), Pram vámlellenőr (Björnsön: Csöd). Nem zárhatjuk le ezt a fényes galériát, hogy két igen kiváló alakításának ne szenteljünk külön párt sort. Ezek egyike elválaszthatatlanul egybe forrott Vízváry Gyula nevével. A nyolcvanas évek színházi közönsége, ha Vízváryról szó esett, gondolatban mindjárt hozzá fűzte Pry Pál klasszikussá nemesedett figuráját, amelyet Vízváry a maga páratlan jellemző erejével molière-i magaslatra emelt. A másik, ehhez hasonló felejthetelen alakja Durbints sógoré, Gárdonyi Géza „Bor” című darabjában. Alig van a magyar színjátszás történetében példa arra, hogy magyar paraszti alakot valaki ily tökéletes ábrázolásban állítson színpadra. Humoros, kedves, töről metszett alak ez, amellyel pártlan gyönyörűséget szerzett a hozzá értő színházi közönségnek. Kisfaludy Károly népies darabjában, „A pártütők”-ben ábrázolt még hozzá hasonló alakot, a dadogó Kántor szerepében. Hosszu lajstrom volna Vízváry összes szerepeit felsorolni, a dolgok természetes rendje volt, hogy közel négy évtizedes Nemzeti Színházi pályája alatt sok sekélyes darabban lépett fel, amiket sem ő, sem nagynevű kartársai nem vihettek győzelemre. Elegendőnek tartjuk itt a nevesbnek felsorolását, minden bizonnyal vannak még olyanok, akik látják ezekben a szerepekben, visszaemlékeznek reája, s kétségenkívül a lehető legnagyobb elismeréssel és méltánylással. Ezek: Basilio (Sevillai borbély), Don Guzman (Figaro házassága), Chébe Ferdinánd (ifj. Fromont és idősb Risler), Moulinet (Vasgyáros), Kalb (Ármány és szerelem), Donátfi (Fenn az ernyő, nincsen kas), Saldorf báró (A diplomata), Vam Buck (Ne fogadj fel soha semmit), Kókai Tamás (Kókaiház), Felvinczi Eduárd (Apósok), Champant (Kis szórakozott), Savourette (A párizsi). Vízváry Gyula igazi színészvér volt, őstehetség, aki egyike volt a

legnagyobbaknak és legelsőeknek akkor is, amidőn a budapesti Nemzeti Színház tele volt igazi és nagy tehetségekkel. Felejthetelen értéke marad a magyar színészetnek. (T. I.)

Vízváry Gyuláné. A felejthetetlen magyar komika: Szathmáryné elhunytával, szerepkörén a Nemzeti Színháznak két jeles művésznője osztozott: Rákosi Szidi és Vízváryné. Mindkettő más-más egyéniség, de mindkettő egyformán nagy értéke a magyar színpadi művészetnek. Kettejük közül Vízváryné Szigeti Jolánban volt az egészségesebb, magyarosabb, néha drasztikusabb humor, amelynek kedvessége előtt azonban meleg rokonszenvvel hajolt meg a pesti közönség. Szigligeti és Csiky Gergely darabjaiban rajzolt meg nagy elevenítő erővel jóízű alakokat. („Strike”, „A mama”, „Proletárok”, „Cifra nyomorúság”, „Bozóti Márta”, „Nagymama”) de nem kevesebb sikerrel Sardou, ifj. Dumas darabjaiban. Elegendő a „Kaméliás hölgy” Prudence-át idézni. Klasszikus alakításai közül kiemelkedő volt a „Romeo és Julia” dajkája, s lehetetlen hallgatással mellőzni az „Alfonz úr” Guichardnéját. Remekelt az egyszerű, nyers, de amellett jószívű polgárasszony ábrázolásában. Ép oly híres szerepe volt „Françoise” Sardou forradalmi darabjában, a „Thermidor”-ban. (T. I.)

Vízváry Mariska. A színjátszás mestersége örökség gyanánt szállott reá. A nagypapa Szigeti József, a szülők büszkeségei voltak a magyar színpadnak, nagyobb dicsőretet nem lehet reá mondani, minthogy nemcsak e fényes nevek öröksége, de saját művészete és tudása is előkelő helyet biztosít számára a Nemzeti színpadán, amelyen még mint gyermek debütált Krisztina szerepében. („Egy szegény ifju története”). Ezen kívül az „Alfonz úr” csupa szív gyermekszerepében: „Adrienne”-ben lépett fel, továbbá „III. Richárd”-ban, majd a színi tanoda elvégeztével nyomban a Nemzetihez szerződötték, ahol első nagyobb szerepe Bérengère volt Sardou „Odette”-jében. Sorra játszotta az akkori divatos írók fiatal leányszerepeit.